

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XV. évfolyam, 10. szám, 2012

Megjelenik kéthetente
2012. június 6.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Németh Noémi
nemeth.noemi@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	7
Nemzetközi piaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	12
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése.....	13
CUKORPIACI JELENTÉS.....	18
Agrárpolitikai Hírek.....	19

ÖSSZEFOGLALÓ

Az *IGC* legfrissebb jelentésében a világ búzatermését az előző havi prognózisához képest 5 millió tonnával csökkentve, 671 millió tonnára teszi a 2012/2013. gazdasági évre.

A kukorica betakarítható területe rekordméretet, 170 millió hektárt érhet el, globális hozama 5,4 tonna/hektár lehet, amellyel minden idők legnagyobb termését, 913 millió tonnát valószínűsítik a 2012/2013. gazdasági évben.

Az *Oil World* a világ napraforgómag-termését 39 millió tonnára jelzi a 2011/2012. gazdasági évre, a repcemag globális termését pedig 61,3 millió tonnára becsülik a 2012/2013. évi szezónra.

A dél-amerikai termésveszteség miatt a szójabab globális kibocsátása 237 millió tonna lehet a 2011/2012. gazdasági évben, ami közel 30 millió tonnás csökkenést jelent az előző gazdasági évihez képest.

A londoni és a New York-i árutőzsdéken a cukor határidős jegyzései 20 hónap után 2012 májusában voltak a legalacsonyabb szinten. Ezt a csökkenést az okozza, hogy a Nemzetközi Cukorszervezet (*ISO*), a *Rabobank* és a *Morgan Stanley* várakozásai szerint a cukor globális termelése meghaladja a fogyasztását a 2011/2012. és a következő gazdasági évben is.

GABONAPIACI JELENTÉS

A Nemzetközi Gabonatanács (*IGC*) legfrissebb jelentésében a világ búzatermését az előző havi prognózisához képest 5 millió tonnával csökkentve, 671 millió tonnára teszi a 2012/2013. gazdasági évre. Ez 24 millió tonnával marad el az előző szezon termésétől, annak ellenére, hogy globálisan 1 százalékkal 220,3 millió hektárra nőtt a termény betakarítható területe.

Az Európai Uniót – különösen Franciaországot, Németországot, Magyarországot és Lengyelországot – sújtó szárazság miatt az egy hónappal korábbi adatokat 1,9 millió tonnával 131,2 millió tonnára korrigálták. Hasonló okok végett mérsékeltek a fekete-tengeri régió országainak kibocsátását: Kazahsztánét 1 millióval 15 millió tonnára, míg Oroszországot 3 millióval 55 millió tonnára. Ezzel szemben az USA-ban, a kedvező időjárásnak köszönhetően, 1 millióval 59 millió tonnára növelték az áprilisi előrejelzést.

A takarmánybúza iránti kereslet csökkenése, valamint a takarmánykukorica rekordmennyiségű kibocsátása miatt az elemzők a búza globális felhasználását 681 millió tonnára jelzik a 2012/2013. évi szezonra, ami 7 millió tonnával kevesebb, mint egy évvel korábban. Az *IGC* szakértői a kenyérgabona globális zárókészletének várható mennyiségét is módosították az előző havi jelentésükhöz képest, mégpedig 15 millió tonnával 191 millió tonnára csökkentették. Ennek oka, hogy a 2011/2012. gazdasági évi felhasználás felülmúlta a várakozásokat, aminek következtében mérséklődött a globális nyitókészlet, ugyanakkor a kibocsátást is szűkebbre becsülték, tehát szükségyszerűen a zárókészlet mennyiségét is változtatni kellett.

A nemzetközi kereskedelembé jutó búza mennyisége előreláthatóan 7,4 millió tonnával 136 millió tonnára csökken a 2012/2013. évi szezonban, amely a takarmánybúza kereskedelmének visszaszorulásával, valamint a kukorica megnövekedett kínálatával van összefüggésben. A pesszimista terméskilátások az export csökkenését valószínűsítik az EU-ban (16,8 millióról 14,2 millió tonnára), Argentínában (11 millióról 8 millió tonnára), Oroszországban (21,5 millióról 17 millió tonnára), valamint Ukrajnában (5,3 millióról 4 millió tonnára). A kedvezően alakuló búzatermés miatt az Egyesült Államok remélhetőleg 27,3 millióról 31 millió tonnára tudja növelni kivitelét.

A kukorica vetési munkálatai az északi féltekén többnyire befejeződtek. Az *IGC* elemzői szerint a termény betakarítható területe rekordméretet, 170 millió

hektárt érhet el, ami 2 millió hektárral nagyobb, mint tavaly. Az átlagosnál nagyobb területnövekedést könyvelhet el az USA, az EU, Ukrajna és Kína. Dél-Amerikában ezzel szemben csökkenhet a vetésterület a szójabab előnyére. A kukorica globális hozamát 5,4 tonna/hektárra becsülik a szakértők, így 913 millió tonna (47 millió tonnával több, mint egy évvel korábban), azaz minden idők legnagyobb termése realizálódhat a 2012/2013. gazdasági évben.

Az USA-ban a magas piaci árakra és a kedvező terménybiztosítási rátákra reagálva a farmerek 75 év óta a legnagyobb termőterületen vetettek kukoricát. A tavalyihoz képest így 4,3 százalékkal 39 millió hektárra növekedett a vetésterület és a betakarítható terület is előreláthatóan 6,5 százalékkal 36 millió hektárra bővíthet. Az elmúlt 10 év 9,8 tonna/hektáros átlaghozamával számolva rekordszintű, 355 millió tonnás kibocsátás valószínűsíthető, ami 13 százalékkal haladja meg a tavalyi év eredményét. Az *USDA* május 27-i állapotjelentése alapján a tervezett terület 100 százalékán végeztek a vetéssel, szemben a tavalyi 75 százalékos készütséggel. Az elvetett mag 92 százaléka kikelt, és ennek 72 százaléka jó, illetve kiváló állapotúnak minősíthető.

Kanadában 1,4 millió hektárra (17 százalékkal) nőhet a betakarítható terület a 2012/2013. évi szezonban, 12 millió tonnás termést eredményezve, ami 1,3 millió tonnával több, mint az előző évben. Az Európai Unióban 6 százalékkal nagyobb, azaz 9,4 millió hektárról takaríthatnak be idén kukoricát a gazdák, viszont a kedvezőtlen időjárás következtében 65,4 millió tonna termésre számíthatnak, ami 300 ezerrel több az előző évinél. Ukrajnában, az exportkeresletnek, és a fagykárokat szenvedett őszi gabonák újravetésének köszönhetően 31 százalékkal 4,6 millió hektárra nőtt vetésterületről 24 millió tonna kukoricát takaríthatnak be, ami 1,2 millió tonnával haladja meg a múlt évi kibocsátást. Kínában a magas piaci árak miatt ugyancsak a kukorica vetését preferálták a gazdák a szójával és a gyapottal szemben, ami 1 millió hektáros területnövekedést eredményezett, így 34,4 millió hektárról 189 millió tonna terményt takaríthatnak be az idén, 18 millió tonnával többet, mint az előző szezonban.

A kukorica globális felhasználása 32 millió tonnával fölülmúlva az előző szezon eredményét, 902 millió tonnára, vagyis rekordszintre emelkedhet a 2012/2013. gazdasági évben. A zárókészlet így 141 millió tonna lehet a gazdasági év végén, vagyis 19 millió tonnával több,

mint a nyitókészlet. A termény nemzetközi kereskedelme előreláthatóan 7,5 millióval 102 millió tonnára emelkedik a 2012/2013. évi szezonban. Kína, az USA legnagyobb importőre, 75 százalékkal 7 millió tonnára, az EU pedig 25 százalékkal 6 millió tonnára növelheti behozatalát.

Magyarországon a megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságainak adatai szerint május 29-ig 1 263 701 hektáron (a tervezett vetésterület 100 százalékán) végeztek a kukorica, 79 901 hektáron (97 százalék) a silókukorica vetésével. Hibrid kukorica-vetőmagot az idén a felmérések szerint összesen 24 342 hektáron terveztek előállítani, ebből május 29-ig 23 880 hektáron (98 százalék) fejeződtek be a vetési munkák.

A világpiacon május második felében a hőség és szárazság miatti aggodalom határozta meg a befektetők viselkedését. Ennek megfelelően, a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a búza jegyzése a nagy mennyiségű short-zárásoknak köszönhetően, először magasra emelkedett, egészen 259 USD/tonnára (2012. május 21.), ami a május 15-i legalacsonyabb szint óta 19 százalékos emelkedést jelentett. A termény ára, miután a befektetők realizálták a túlárazást, lefelé indult el és a hónap végére 240 USD/tonna árszintet ért el. A párizsi terménypiac (*MATIF*) nem reagált ennyire intenzíven az események-

re, a május közepi 8 százalékos áremelkedést követően a búza jegyzése beállt a 213 euró/tonnás szintre, és a hónap végéig ezt az árat stabilan tartotta.

A kukorica jegyzése nem tükrözte az időjárási viszonyok miatti aggodalmat: a chicagói és a párizsi tőzsdéken is a long-pozíciók likvidálása jellemezte inkább a befektetői hangulatot, ami az árak csökkenésében mutatkozott meg. Az eladási kedv inkább a dollár erősödésével és a kedvező növényállapot jelentéssel hozható összefüggésbe. Ennek eredményeként, chicagóban a kukorica árfolyama a május eleji 250-260 USD/tonnás sávból a hónap végére 220 USD/tonnára, míg Párizsban 215 euró/tonnáról 209 euró/tonnára ereszkedett.

A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) áruszekciójában május második felében a búza jegyzése 6 százalékos növekedést könyvelhetett el, 55 000 forint/tonnán zárva a hónapot, míg a kukorica az 54 000-55 000 forint/tonnás sávban ingadozott.

A búza termelői ára május második hetében érte el a csúcspontot, az 59 100 forint/tonnát, ezt követően lefelé mozdult el, május utolsó hetében a kenyérgabona a tőzsdéi árral megegyező 55 000 forint/tonnáért cserélt gazdát. A kukorica termelői ára 50 500-52 000 forint/tonna tartományban mozgott, alacsonyabb árszinten, mint az árupiacon.

Agrárpolitikai Hírek

- A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet 65 ezer hektár földet, a teljes termőterület 1 százalékát jelölte ki haszonbérbeadásra, és május végéig 18 ezer hektárra kötötte meg a szerződést több mint 600 pályázóval.
- A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz eddig 177 771 egységes kérelem érkezett a gazdáktól az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból (EMGA) a területalapú (SAPS), valamint a termeléshez kötött jogcímeknél a nemzeti kiegészítő (top-up) támogatásokra. Június 11-ig még lehet pályázni, de május 15-től

már csak munkanaponként 1 százalékkal csökkentett támogatásra.

- Továbbra is a növénytermesztést preferálja az unió új közös agrárpolitikája. Alaptámogatásra a 180 ezer hazai regisztrált termelő mindegyike jogosult, hektáronként 140-150 euró lesz a szubvenció. Ezt egészítheti ki az úgynevezett zöldkomponens, ami hektáronként további 80 eurót jelent majd.
- A Központi Statisztikai Hivatal mintavételes felmérést végez az egyéni gazdaságok feltérképezése, a földterület művelési ágak szerinti elszámolása, a 2012. évi vetésterület összeállítása érdekében. Az összeírás június 15-ig tart.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Számazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2012. 21. hét	2012. 20. hét	2012. 21. hét / 2012. 20. hét százalék
Étkezési búza	tonna	-	1 562	488	3 043	4 346	70
	HUF/tonna	-	56 920	52 768	57 393	58 267	99
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	4 509	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	53 327	-	-
Takarmánykukorica	tonna	12 565	5 649	-	18 955	21 378	89
	HUF/tonna	52 586	50 238	-	51 855	50 573	103
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-	-

^{a)} Számazási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

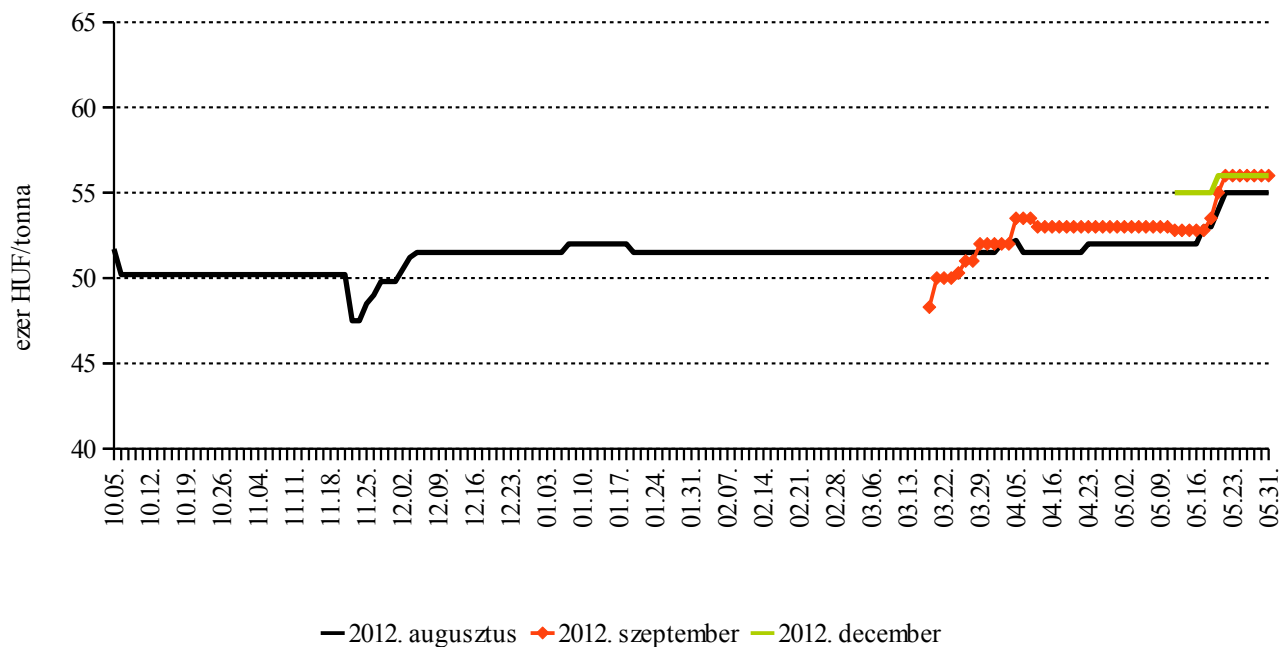
2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2011. 21. hét	2012. 20. hét	2012.21. hét	2012. 21. hét / 2011. 21. hét százalék	2012. 21. hét / 2012. 20. hét százalék
Étkezési búza	tonna	369	4 346	3 043	825	70
	HUF/tonna	66 002	58 267	57 393	87	99
Takarmánybúza	tonna	251	-	4 509	1 796	-
	HUF/tonna	57 108	-	53 327	93	-
Takarmánykukorica	tonna	4 191	21 378	18 955	452	89
	HUF/tonna	58 124	50 573	51 855	89	103
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

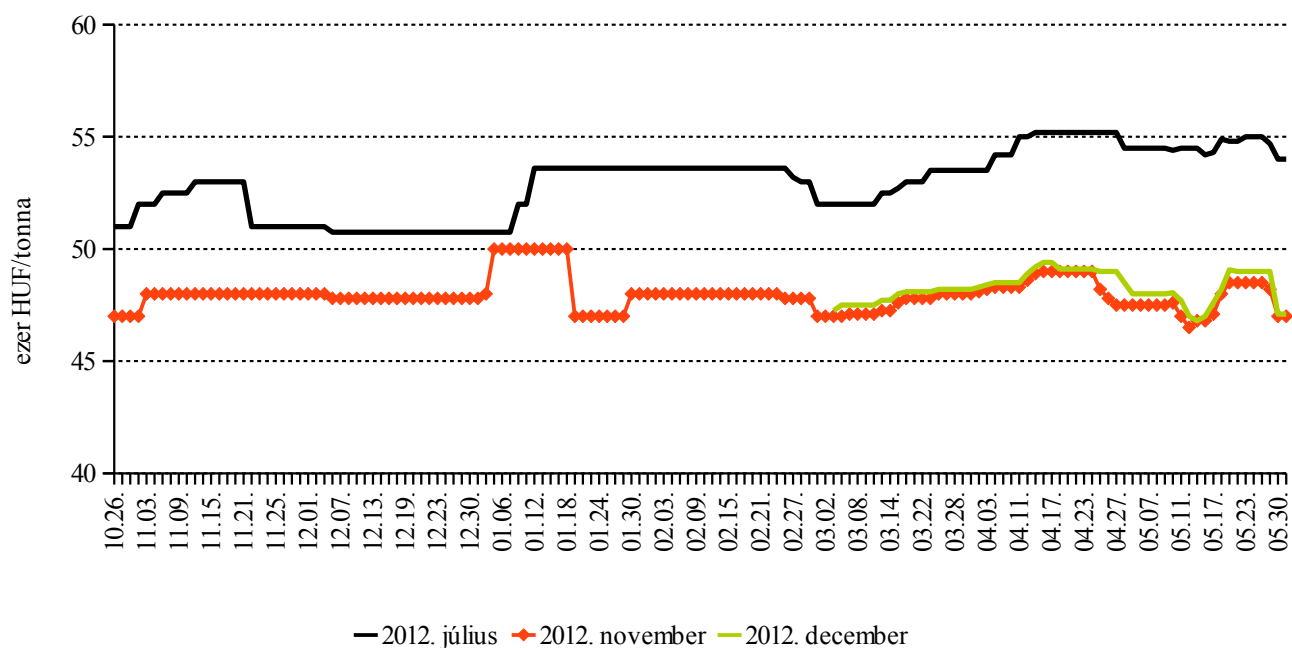
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

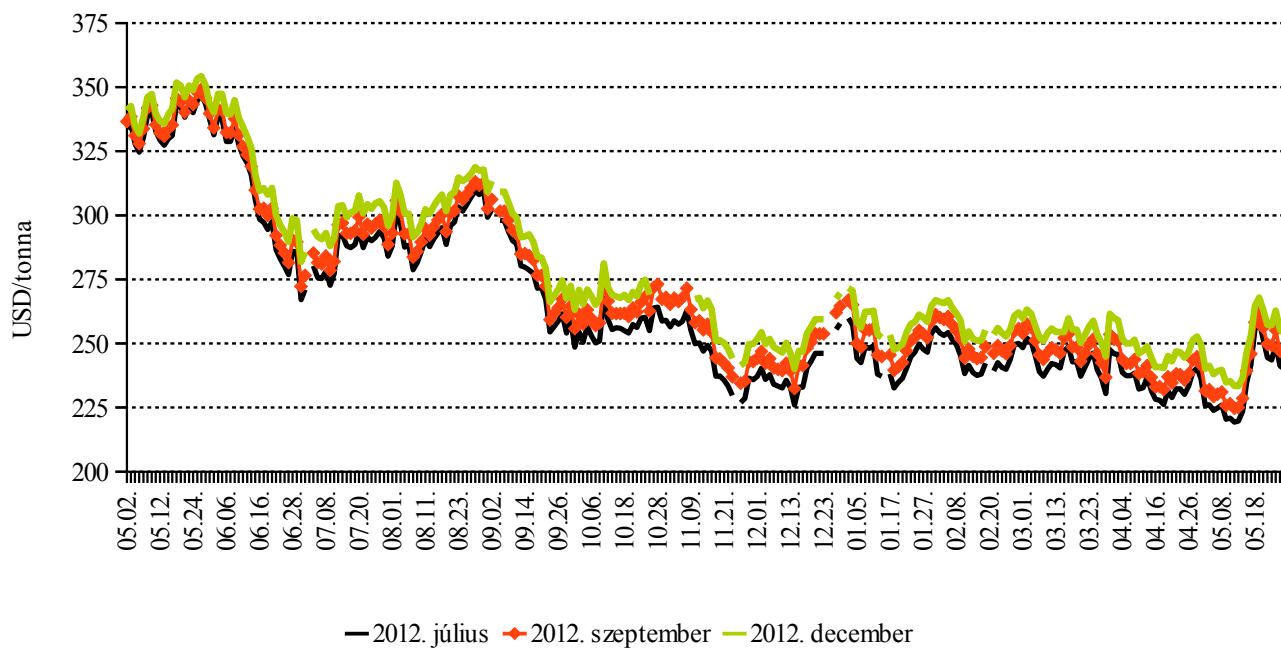
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

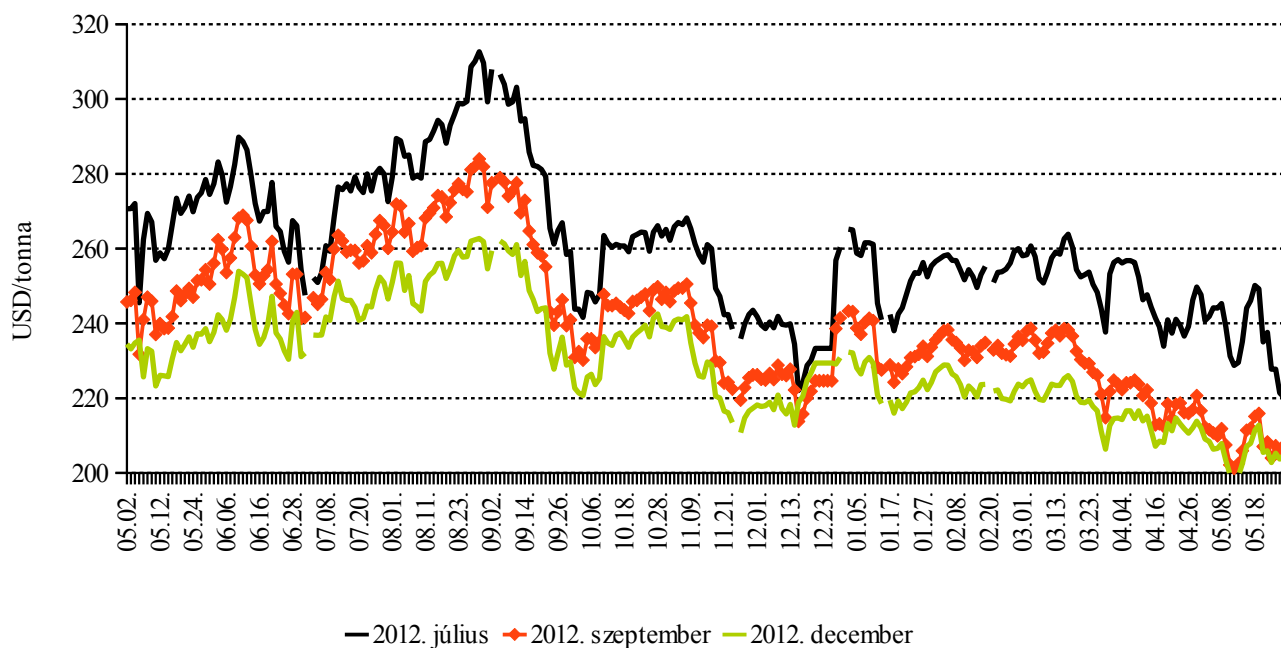
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

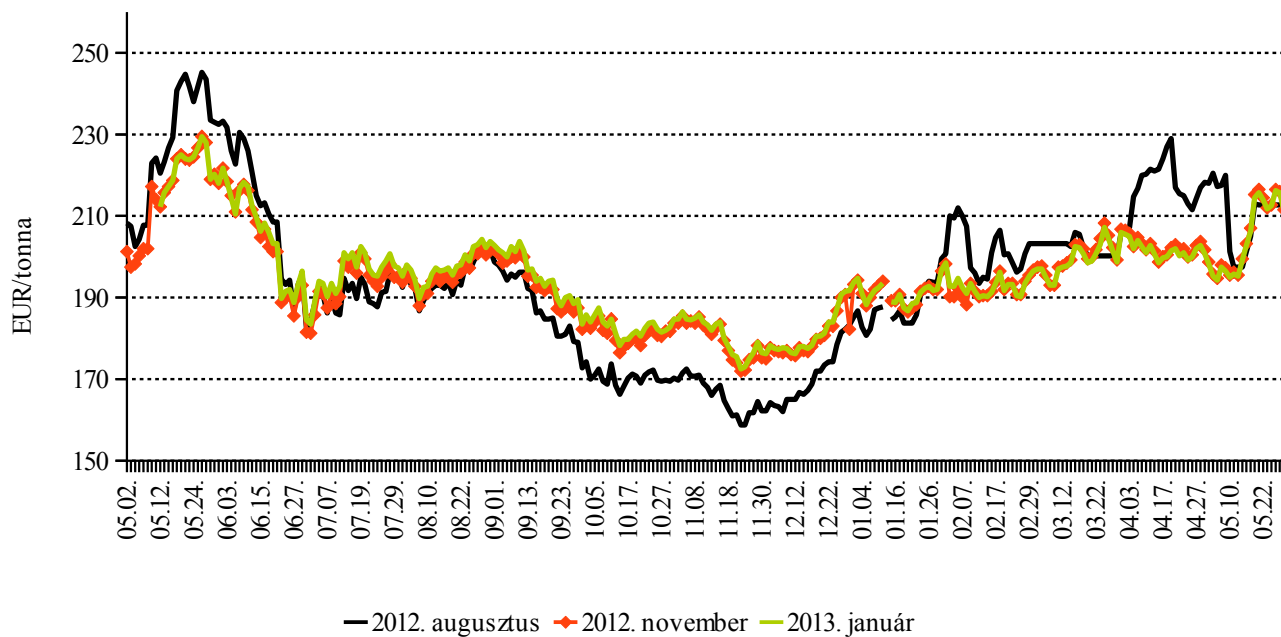
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

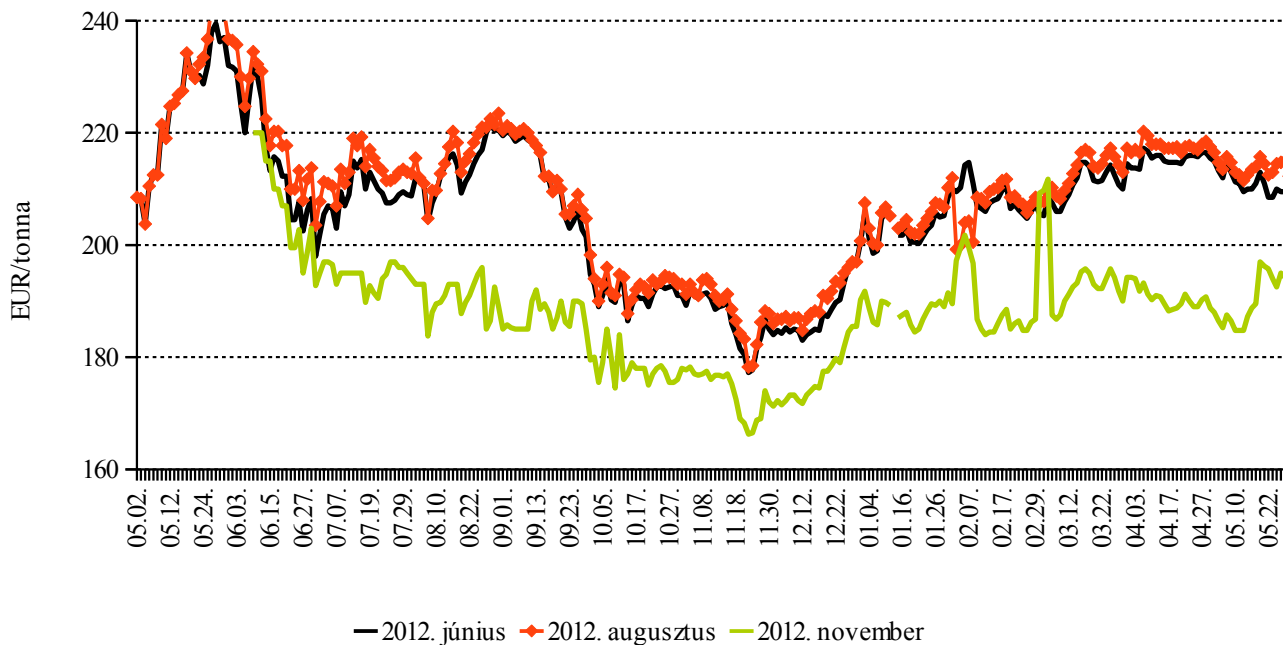
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2011. 21. hét	2012. 20. hét	2012.21. hét	2012. 21. hét / 2011. 21. hét százalék	2012. 21. hét / 2012. 20. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1 181	487	535	45	110
	HUF/kg	99	80	80	81	100
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 511	1 094	1 161	77	106
	HUF/kg	102	81	81	79	100
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	731	527	558	76	106
	HUF/kg	112	90	88	79	98
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	27	16	42	154	255
	HUF/kg	111	89	86	78	97
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	31	34	58	187	170
	HUF/kg	122	94	96	78	102
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	815	352	466	57	132
	HUF/kg	96	77	78	81	100
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	818	422	486	59	115
	HUF/kg	99	80	79	79	99
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	606	-	-	-	-
	HUF/kg	108	-	-	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	113	55	44	39	81
	HUF/kg	107	90	91	85	100
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	43	22	40	92	181
	HUF/kg	124	102	100	80	98

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2012. március	2012. április	2012. május
Finomliszt BL 55	204	207	209
Fehér kenyér	267	268	273
Félbarna kenyér	265	263	263
Étkezési búzadara AD	214	214	213

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2012. május 31.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. augusztus	208,00	62 477	2012. július	236,46	57 238
2012. november	211,50	63 528	2012. szeptember	242,70	58 748
2013. január	210,75	63 303	2012. december	251,38	60 849
2013. március	211,25	63 453	2013. március	258,72	62 626
2013. május	211,50	63 528	2013. május	262,03	63 427
2013. november	206,50	62 026	2013. július	263,13	63 693

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. június	208,00	62 477	2012. július	218,58	52 909
2012. augusztus	211,50	63 528	2012. szeptember	206,85	50 070
2012. november	192,75	57 896	2012. december	205,51	49 746
2013. január	194,25	58 347	2013. március	209,68	50 755
2013. március	197,00	59 173	2013. május	212,76	51 501
2013. június	199,00	59 774	2013. július	215,59	52 186

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Repce**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2012. augusztus	466,75	140 198
2012. november	464,50	139 522
2013. február	461,75	138 696
2013. május	458,00	137 569
2013. augusztus	434,75	130 586
2013. november	432,00	129 760

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az *Oil World* a világ napraforgómag-termését 39 millió tonnára jelzi az augusztus végéig tartó, 2011/2012. gazdasági évre, ami 5,4 millió tonnával több, mint az előző szezonban. Ez a jelentős növekedés a fekete-tengeri országok – elsősorban Oroszország és Ukrajna – kiemelkedő mértékű termőterület bővülésének tudható be. A tavalyi kedvező időjárási feltételeknek köszönhetően Oroszországban közel 4 millióval 9,4 millió tonnára, Ukrajnában pedig 1,2 millióval 9,2 millió tonnára emelkedett a betakarított termény mennyisége. Az EU-ban szintén növekedett a napraforgómag kibocsátása, 1,2 millióval 8,2 millió tonnára, míg csökkenéssel lehet számolni az USA-ban, Argentínában és a Dél-afrikai Köztársaságban.

A szójabab és a repce szűkös, ugyanakkor a napraforgómag rekordszintű kínálata kimagasló keresletet eredményezett a kaszattermésű iránt, ami 5,4 millióval 35,2 millió tonnára emelte a feldolgozásra kerülő mag mennyiségét is. A zárókészlet 2012. augusztus végén 2,45 millió tonnára nőhet, ami 170 ezer tonnával több, mint az elmúlt évben. Ennek ellenére, a magas volumenű értékesítés miatt, a készlet/felhasználás aránya 6,8 százalékról 6,3 százalékra mérséklődhet.

Az elemzők szerint a repcemag nemzetközi kereskedelme a 2011/2012. évi szezonban felülmúlta a korábbi várakozásokat és 1,6 millió tonnával meghaladva az előző gazdasági év eredményét, 12,4 millió tonnára emelkedett. Kanada 8,6 millió és Ausztrália 2,1 millió tonna kivitele együtt a globális export 86 százalékát adja. A belföldi termelés visszaesése miatt ugyanakkor a korábinál jelentősebb importigénnyel lépett fel az EU (2,7 millióról 3,2 millió tonna), Kína (1,1 millióról 2,2 millió tonna) és az USA (470 ezerről 710 ezer tonna).

Az *Oil World* szakértői a 2012/2013. gazdasági évre vonatkozó korai előrejelzésükben a repcemag globális termését 61,3 millió tonnára teszik, ami 1,9 millió tonnával több, mint az aktuális szezon várható eredménye. Míg az Európai Unió és Ukrajna kibocsátása előreláthatóan 1 millió, valamint 400 ezer tonnával csökkenni fog 18,1, illetve 0,9 millió tonnára, addig az elemzők érzékelhető növekedésre számítanak Kanadában (14,5 millióról 15,8 millió tonnára), az Egyesült Államokban (0,7 millióról 1 millió tonnára), Ausztráliában (3,1 millióról 3,45 millió tonnára) és Indiában (5,8 millióról 6,8 millió tonnára).

A déli féltekén a szójabab betakarítása a végéhez közeledik, így a 2011/2012. évi szezon előrejelzései egyre

pontosabbá válnak. A dél-amerikai termésveszteség miatt a szójabab globális kibocsátását 237 millió tonnára jelzik a szakértők, ami közel 30 millió tonnas csökkenést jelent az előző évihez képest. Ez az első eset, amikor egy szezonon belül az északi és a déli félteke egyaránt veszteséget könyvelhet el a szójababtermés vonatkozásában, az előbbi várhatóan 6,8, míg az utóbbi 22,1 millió tonna mértékben. A Dél-Amerikában betakarított termény mennyiségét tovább csökkentheti az argentin árvíz, így a korábban jelzett 40 millió tonna kibocsátás sem biztos. A szokatlanul magas piaci árak csökkentették a szója iránti globális keresletet, ugyanakkor a szűkös kínálat miatt a zárókészlet 21 millió tonnas apadására kell számítani 2012. augusztus végén.

Magyarországon a megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságainak május 29-i jelentése szerint a tervezett vetésterület 101 százalékán, azaz 617 625 hektáron (7 százalékkal több, mint tavaly ilyenkor) vetettek napraforgót, 99 százalékán, vagyis 36 118 hektáron (1 százalékkal kevesebb, mint tavaly ilyenkor) pedig szóját.

A szójabab világpiaci ára május eleje óta folyamatosan csökken, az USA mezőgazdasági minisztériumának (*USDA*) május 10-i előrejelzése csak átmeneti emelkedést eredményezett. Az USA szójavetési munkálatainak gyors előrehaladása, a kedvező időjárás, az energiaárak mérséklődése és az erős USD együttesen a termény árának csökkenését okozták. Az árszintet az is lefelé nyomta, hogy Kína – spekulatív cézzal – egy korábban magasabb áron lekötött jelentős szójababszállítmány megvásárlásától elállt. A chicagói árutőzsdén május 31-én 492 USD-on jegyezték a terményt, ami 58 USD-os esést jelent a hónap elején jegyzett árszinthez képest.

A repcemag árfolyama ugyancsak csökkent május eleje óta, a kurzus a hónap közepétől beállt a 460-470 euró közötti sávba, és azon belül oldalazott. Május végén a repcemag front havi jegyzése tonnánként 467 euró volt.

Budapesten (BÉT) a napraforgómag legközelebbi, augusztusi lejáratra szóló jegyzése május közepétől a 123-125 ezer forint/tonnás sávban mozgott és 125 ezer forinton zárt a hónap végén, míg a repce front havi ára folyamatosan nőtt, 138 ezer forintos árszintre emelkedett május végére. A termelői értékesítési árak ennek az ellenkezőjét mutatták, május közepétől mindkét termény ára csökkent, a napraforgóé 6 ezerrel 120 ezer forintra, a repcéé 10 ezerrel 135 ezer forintra.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

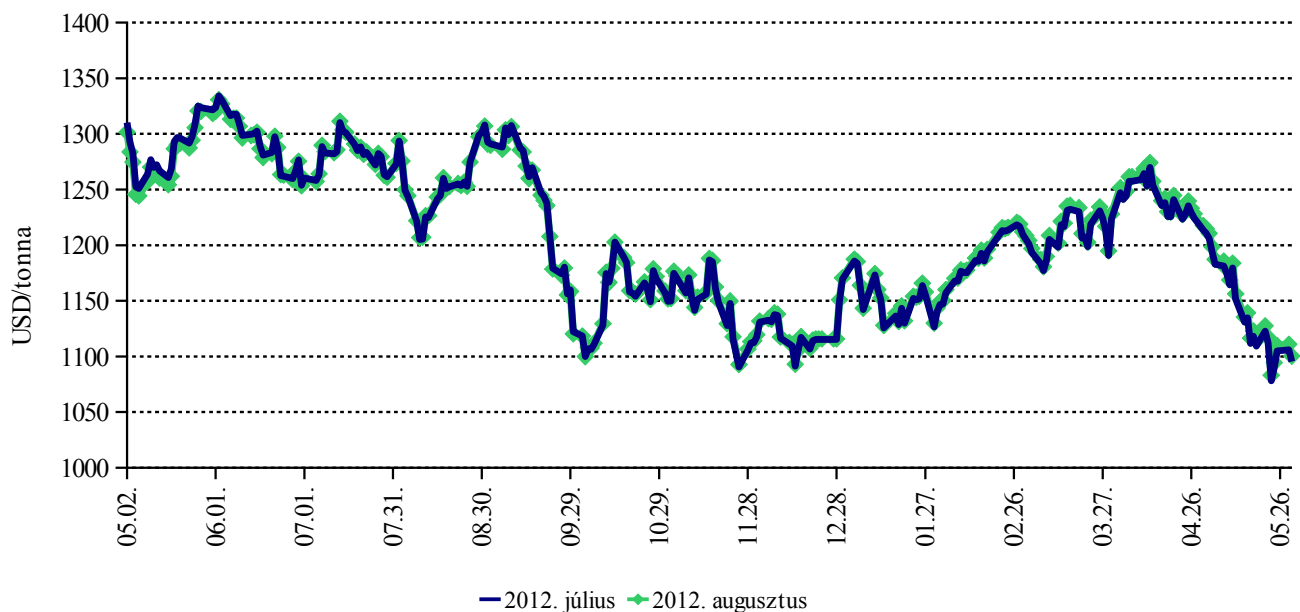
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

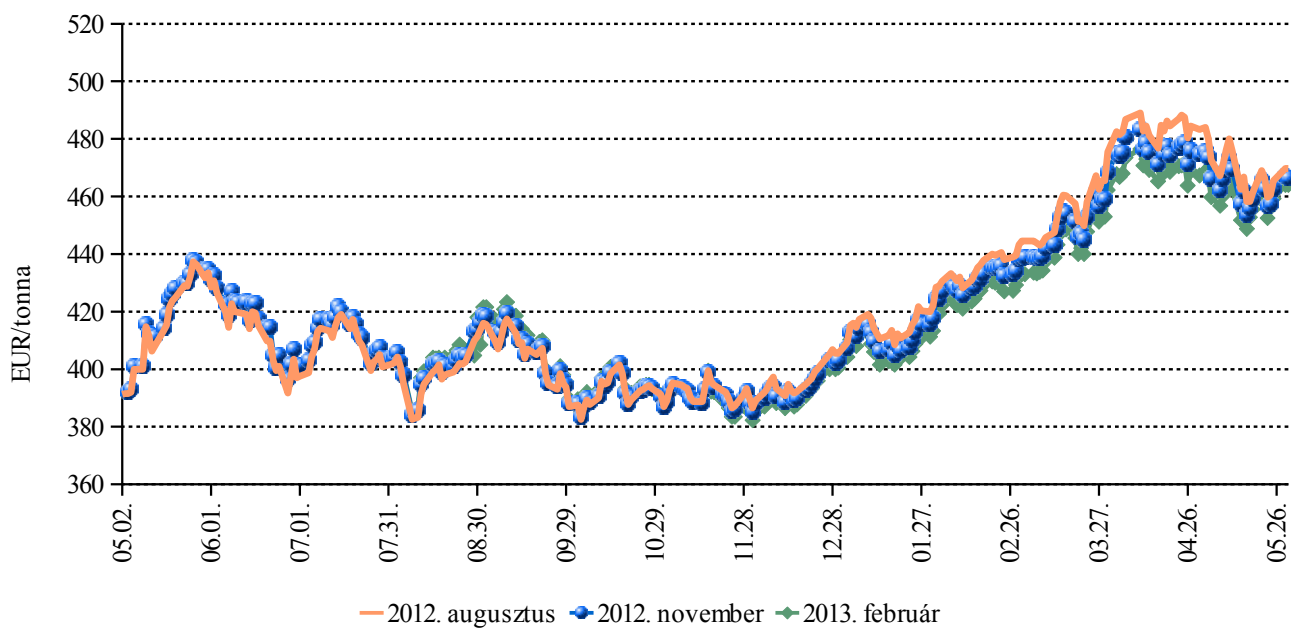
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

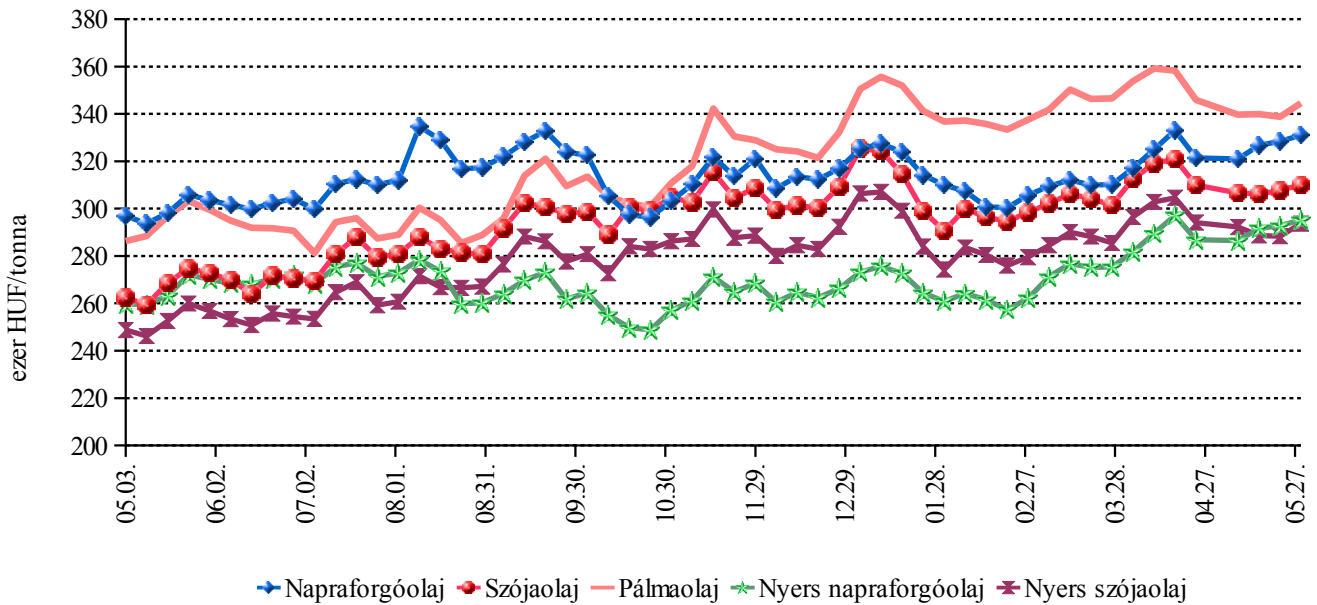
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

10. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

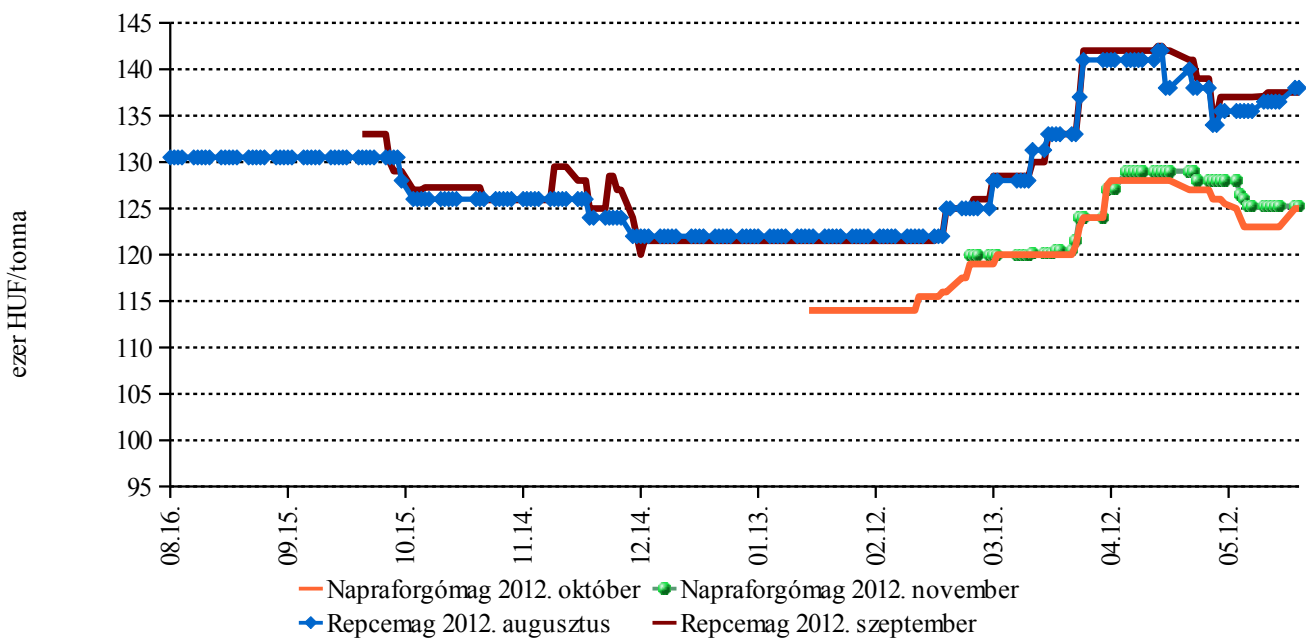
Forrás: MATIF

11. ábra: A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

12. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

8. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2011. május	2012. április	2012. május	2012. május / 2011. május százalék	2012. május / 2012. április százalék
Ipari napraforgómag	tonna	17 374	36 894	22 318	128	60
	HUF/tonna	119 835	119 798	123 512	103	103
Repcemag	tonna	12 372	10 783	15 891	128	147
	HUF/tonna	111 525	141 114	143 850	129	102
Nyers napraforgóolaj	tonna	236	1 767	68	29	4
	HUF/tonna	212 549	297 629	292 330	138	98
Napraforgódara	tonna	8 656	14 568	11 592	134	80
	HUF/tonna	53 885	41 196	43 542	81	106
Nyers repceolaj	tonna	-	-	5 639	-	-
	HUF/tonna	-	-	297 501	-	-
Repcedara	tonna	-	5 687	6 910	-	122
	HUF/tonna	-	53 628	59 233	-	110

Forrás: AKI PÁIR

9. táblázat: A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	EU	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus			
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2012-05-15	284 438	291 619	-	-
	2012-05-22	284 323	292 804	-	294 829
	2012-05-29	-	295 193	-	-
Repcelaj	2012-05-15	276 018	-	-	-
	2012-05-22	276 895	-	-	-
	2012-05-29	-	-	-	-
Szójaolaj	2012-05-15	268 054	288 696	258 207	-
	2012-05-22	269 700	288 356	258 202	-
	2012-05-29	-	293 699	263 454	-

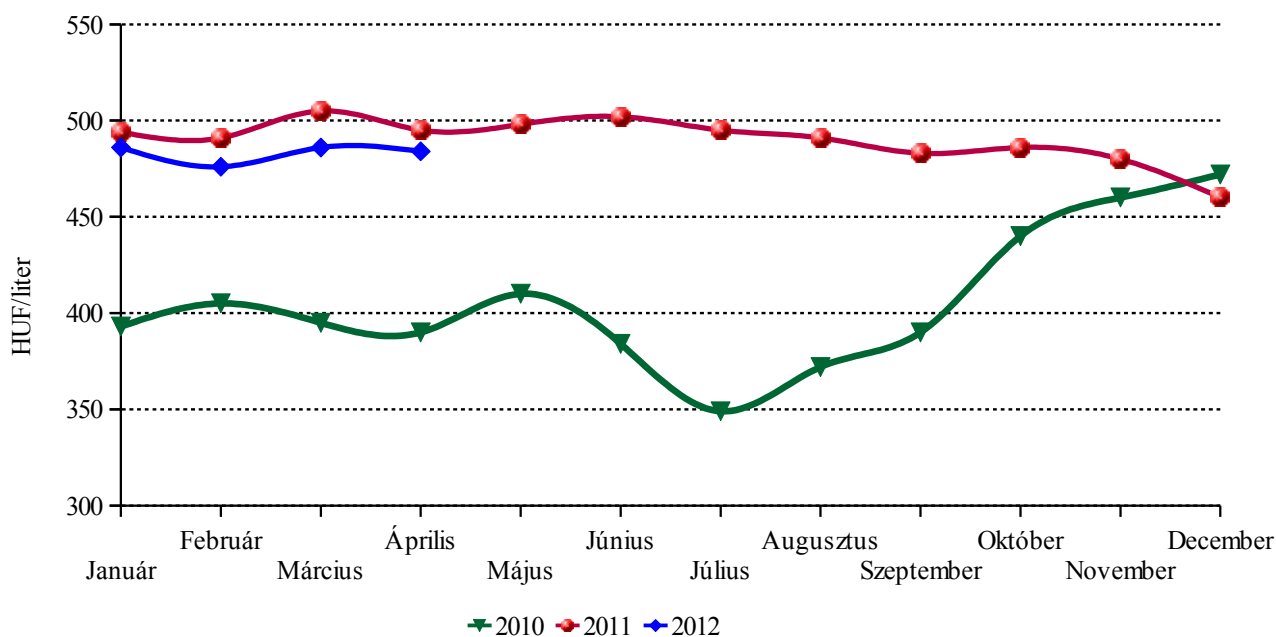
Forrás: AKI PÁIR, BLPW, Oil World

10. táblázat: Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár
Napraforgómag	2012-05-15	-	-	-	125 624
	2012-05-22	-	131 137	-	119 781
	2012-05-29	-	-	-	-
Napraforgódara	2012-05-15	-	-	65 048	43 906
	2012-05-22	-	-	63 008	42 786
	2012-05-29	-	-	62 028	-
Repcemag	2012-05-15	136 454	139 033	-	145 069
	2012-05-22	138 322	137 867	-	135 401
	2012-05-29	140 422	-	136 760	-
Repcedara	2012-05-15	-	73 954	73 818	58 552
	2012-05-22	-	73 344	74 869	61 789
	2012-05-29	-	-	75 480	-

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

13. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

A londoni és a New York-i árutőzsdéken a cukor határidős jegyzései 20 hónap után 2012 májusában voltak a legalacsonyabb szinten. A londoni árutőzsdén a fehér-cukor front havi jegyzése 9 százalékkal 550 dollár/tonnára, a New York-i árutőzsdén a nyerscukoré 14 százalékkal 430 dollár/tonnára esett május végére az előző hónap átlagához képest.

11. táblázat: A globális cukortöbblet alakulása

Gazdasági év	Többlet (termelés-fogyasztás)		
	ISO	Rabobank	Morgan Stanley
2010/2011	0,2	1,7	n.a.
2011/2012	6,5	8,1	8,1
2012/2013	4,0	4,6	7,8

Forrás: www.sugaronline.com

Ezt a csökkenést az okozza, hogy a Nemzetközi Cukorszervezet (ISO), a Rabobank és a Morgan Stanley várakozásai szerint a cukor globális termelése meghaladja a fogyasztását a 2011/2012. és a következő gazdasági évben is. Az ISO számít a legalacsonyabb cukortöbbletre (termelés-fogyasztás).

Az ISO 2012 májusi kitekintésében növelte a folyó, 2011/2012., valamint a következő gazdasági év globális cukortöbbletére vonatkozó előrejelzését. Kína cukortermelésének növekedése miatt a többlet 6,5 millió tonna körül alakulhat a jelenlegi gazdasági évben, szemben a korábban jelzett 5,2 millió tonnával. A globális cukortöbblet 4 millió tonna lehet a 2012/2013. gazdasági évben. A korábbi előrejelzésben a termelés még megegyezett a fogyasztással. A kibocsátás növekedése a távolkeleti országok meghatározó termelőinél, Óceániában, Kínában, Ausztráliában és Thaiföldön várható. Az ISO Braziliában 37,2 millió tonna cukor termelésére számít a 2012/2013. gazdasági évben, ami 3 százalékos növekedést jelent az előző évi szezonhoz képest. Ez a növekedés vélhetően nagyobb lesz, mint az Indiában, az EU-ban, valamint Oroszországban és Ukrajnában együttesen várható csökkenés.

Az ISO szerint Brazília cukorkibocsátása újabb 3 százalékkal nőhet a 2013/2014. gazdasági évben is.

Emellett Ausztrália, Thaiföld, Oroszország, Ukrajna és Fehéroroszország kibocsátásának növekedése is valószínűsíthető. A szervezet előrejelzésében India cukortermeléséről a legnagyobb a bizonytalanság. Amennyiben az ország termelése a 2012/2013. gazdasági évre előrejelzett 24,5 millió tonnáról nem esik vissza 2 millió tonnával többlet, akkor a globális piacon a cukor termelése meghaladhatja fogyasztást a 2013/2014. gazdasági évben is.

Ausztráliában 370 ezer hektárról, 85 tonna/hektár körüli termésátlag mellett 31,2 millió tonna cukornádat vághatnak a 2012/2013. gazdasági évben. Ez 11 százalékkal több lenne, mint az előző évi szezonban betakarított mennyiség.

Pakisztán cukortermelése 6 százalékkal 5 millió tonnára emelkedhet a következő gazdasági évben. A növekedés biztosíthatja, hogy a folyó gazdasági évben exportált mennyiségnél kétszer több, 1 millió tonna cukor kerülhessen külföldre. Ez lesz a második év, hogy az ország exportál.

India legnagyobb cukortermelő államában, Maharástrában 11 százalékkal 8 millió tonnára csökkenhet a cukor kibocsátása a 2012/2013. gazdasági évben az előzőhöz képest.

Az Európai Bizottság tájékoztatása alapján az uniós kvótacukor ára nem követte a 2011 szeptemberétől folyamatosan csökkenő világpiaci árak tendenciáját. Az uniós fehércukor értékesítési ára 2012 januárjában 40 százalékkal volt magasabb, mint a világpiaci ár.

Ukrajna cukortermelése 23 százalékkal 1,8 millió tonnára csökkenhet a 2012/2013. gazdasági évben a jelenlegihez képest. Az ország cukorfogyasztása megközelítőleg 1,86 millió tonna, azonban a magas cukorkészlet miatt az ország valószínűleg nem szorul importra.

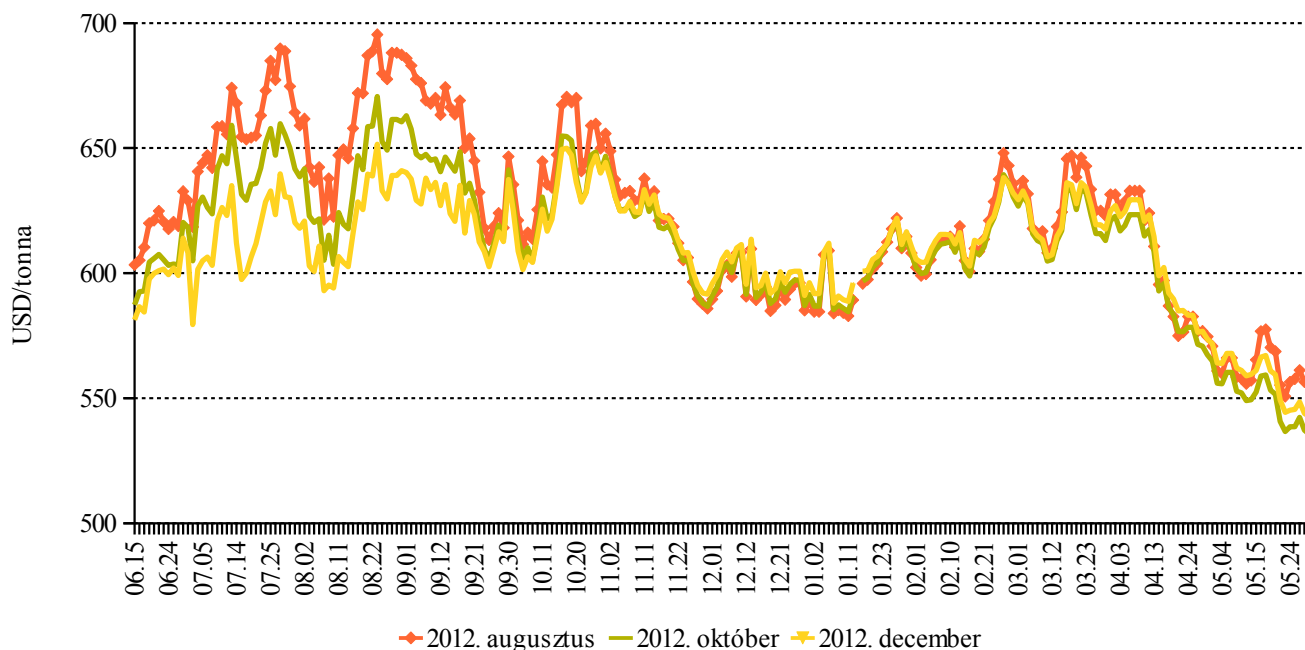
A Nemzeti Élelmiszer-Biztonsági Hivatal (NÉBIH) 2012. május 21-i jelentése szerint Magyarországon a tervezettnél 9 százalékkal nagyobb területen, vagyis 17,2 ezer hektáron vetették el a cukorrépat.

Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára 303 forint/kg volt 2012 áprilisában. Ez 2 százalékkal alacsonyabb, mint a márciusi ár. A fogyasztói árfolyásban szereplő országok közül Csehországban nőtt, míg Szlovákiában, Szlovéniában és Lengyelországban stagnált a cukor ára.

Agrárpolitikai Hírek

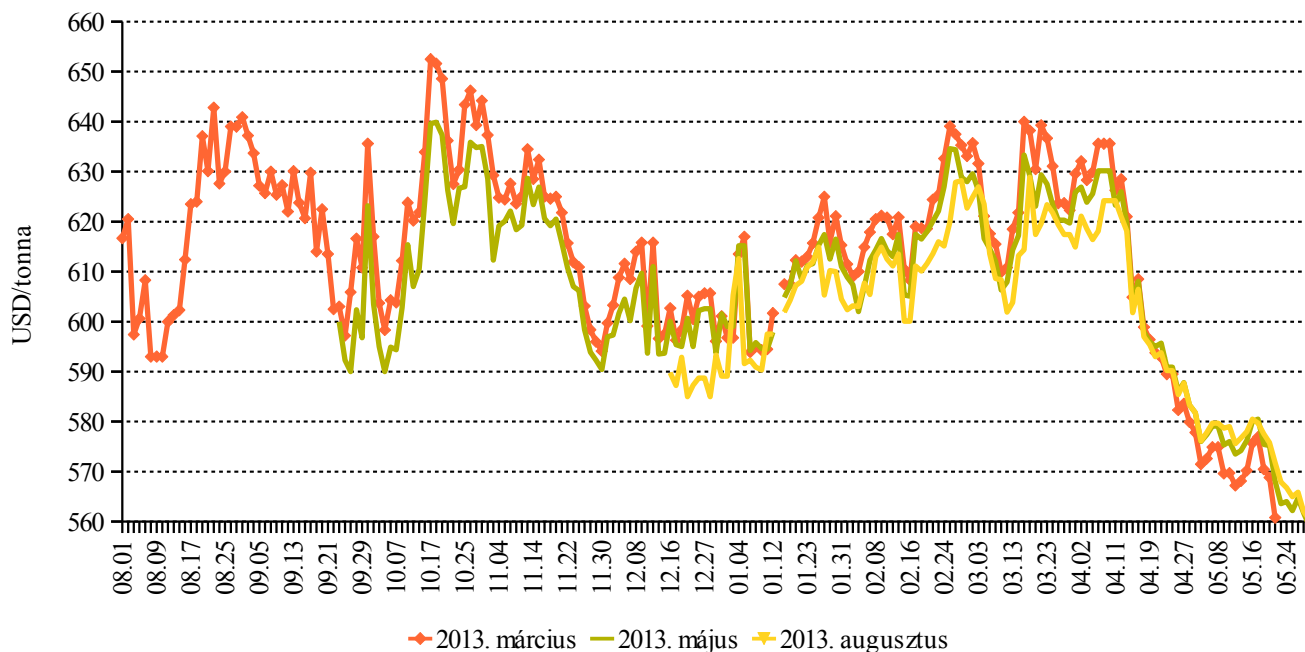
- A Bizottság a 394/2012/EU végrehajtási rendeletében a kvótán felül előállított fehér cukor visszatérítés nélküli kivitelét 650 ezer tonnában határozta meg a 2012/2013. gazdasági évben.
- Az Európai Bizottság 425/2012/EU végrehajtási rendelete szerint 2012. május 22-től a nyers répacukor irányadó ára 44,95 euró/100 kg-ra nőtt, míg a fehércukoré 37,46 euró/100 kg-ra csökkent.

14. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

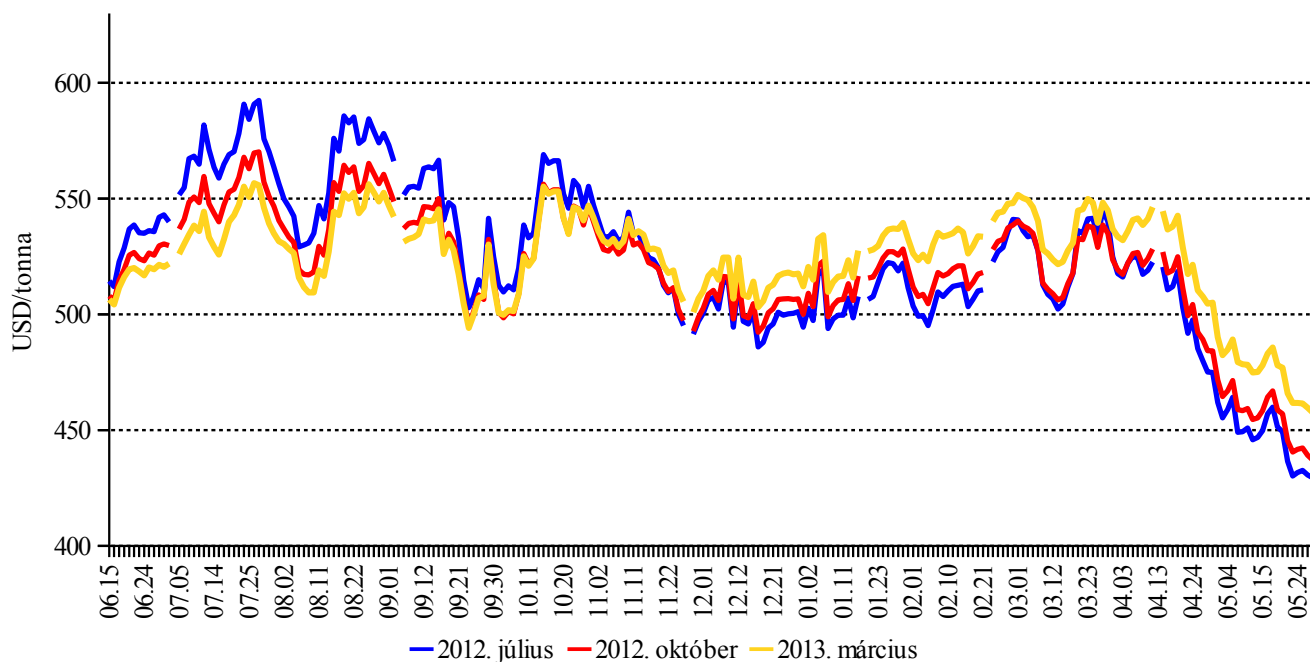
Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

15. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

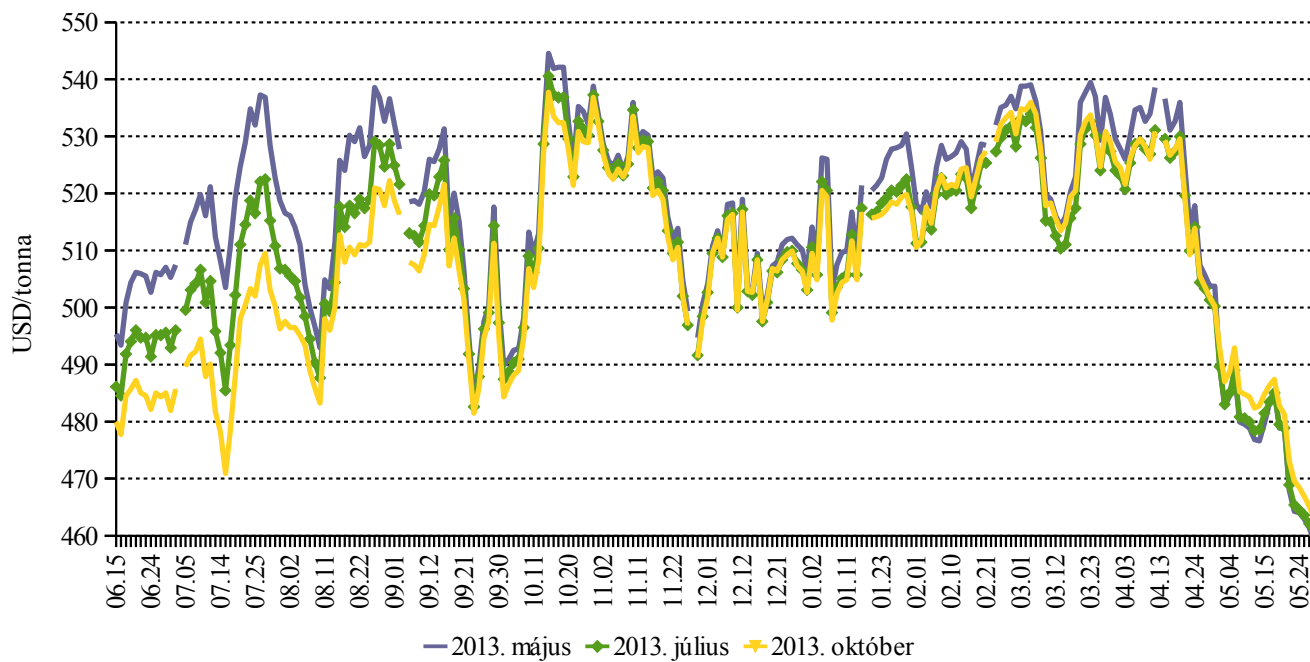
Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

16. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

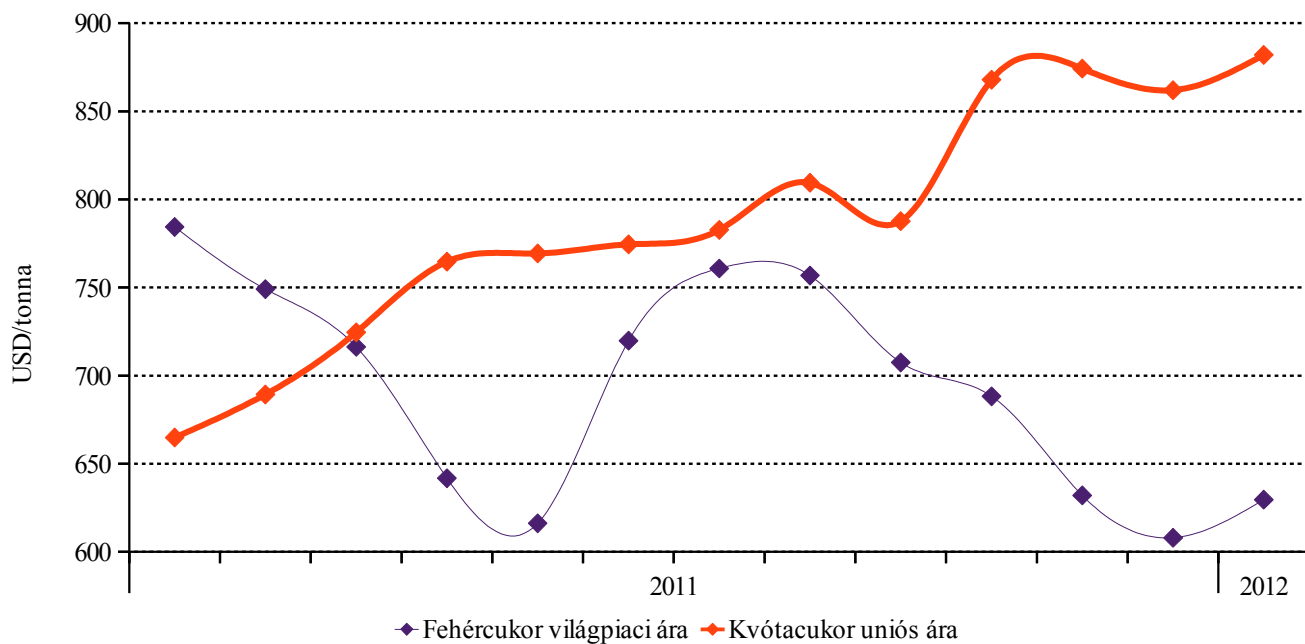
Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

17. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

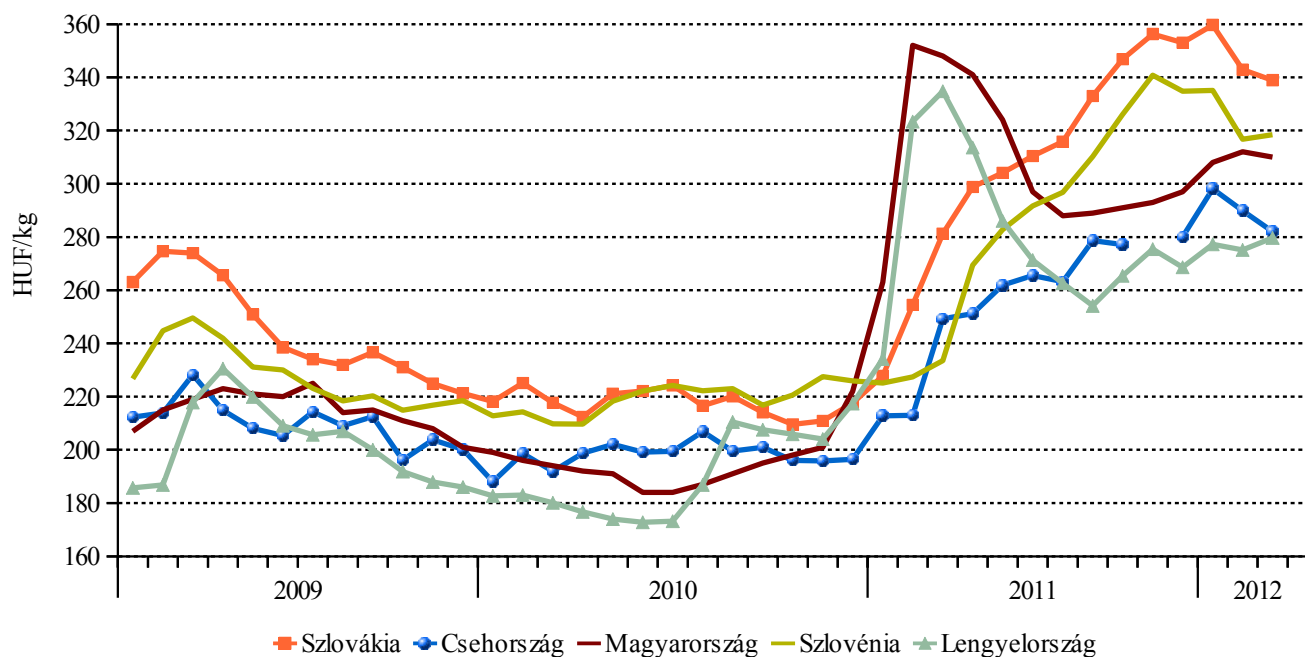
Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

18. ábra: A fehércukor nemzetközi és az EU-s kvótacukor árai (2011. január – 2012. január)

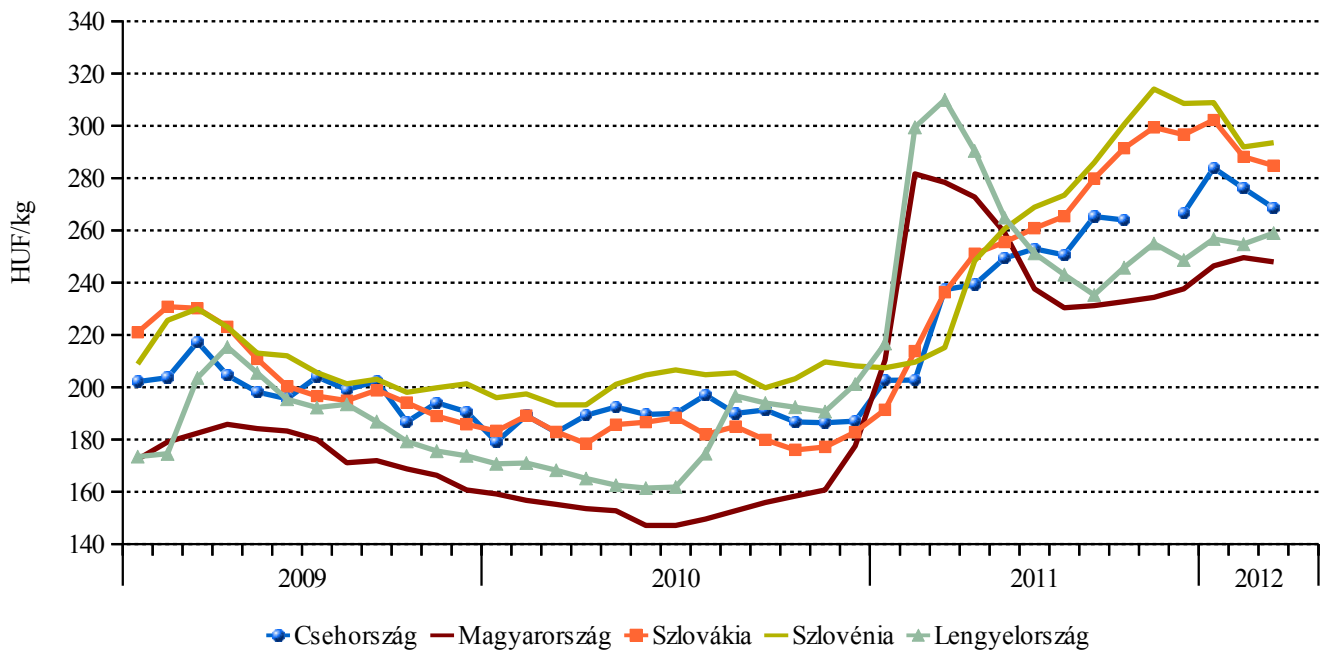
Forrás: USDA ERS, EU Bizottság

19. ábra: A kristálycukor fogyasztói ára néhány országban

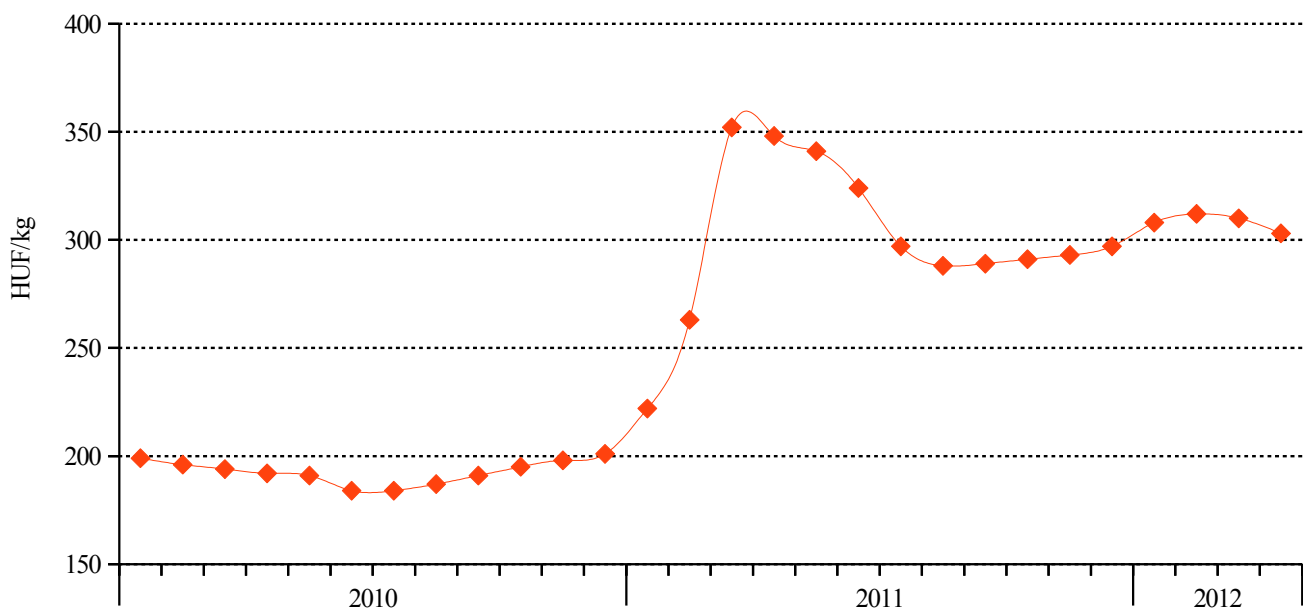
Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

20. ábra: A kristálycukor áfa nélküli fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

21. ábra: A kristálycukor fogyasztói ára Magyarországon

Forrás: KSH

